

Socialnämnden

Riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd

Beslutat datum:	SN 2025-12-16 § 93
Gäller från datum:	2026-01-01
Beslutat av:	Socialnämnden
Ansvarig:	Socialförvaltningen, Individ- och familjeomsorgen
Diarienummer:	SN 2025-00144
Giltighetstid:	Tills vidare
Ersätter tidigare beslut:	SN 2024-02-20 § 8

Styrdokument i Haninge kommun

Program – antas av kommunfullmäktige

Ett program anger den politiska viljeinriktningen inom ett särskilt prioriterat område och fastställer, på strategisk nivå, strategier för hur viljeinriktningen inom området ska förverkligas. Antalet program ska vara begränsat. Program ska ha en giltighetstid.

Policy – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Policyer talar om vad kommunen vill uppnå inom ett specifikt område, men tar inte ställning till utförande eller metoder. Policyer ska ha en giltighetstid.

Strategi – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En strategi anger strategiska åtgärder för den politiska viljeinriktningen. Strategier kan ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategier ska ha en giltighetstid.

Riktlinje – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En riktlinje anger ramar för handlingsutrymmet i en viss fråga och säkerställer korrekthet och kvalitet. Riktlinjer preciserar hur andra styrdokument eller lagstiftning ska uppnås. Riktlinjer behöver inte ha en giltighetstid.

Anvisning/rutin – antas av ansvarig direktör/chef

En anvisning eller rutin verkställer politisk vilja eller lagstiftning genom att konkret ange hur uppgifter ska göras. De besvarar ofta frågor om vad, när, var, hur och av vem. Kommundirektör fattar beslut om anvisningar och rutiner som riktar sig till hela koncernen. Anvisningar och rutiner behöver inte ha en giltighetstid.

Innehåll

Bakgrund och syfte	4
Riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd	4
Socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd	4
Socialnämndens intentioner och särskilda insatser för målgruppen.....	5
Arbetslinjen gäller.....	5
Aktivitetskrav med tydliga konsekvenser.....	5
Reducerat eller indraget studiebidrag till följd av ogiltig skolfrånvaro kompenseras inte.....	5
Hembesök för enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd	6
Skäliga boendekostnader.....	6
Utbetalning av ekonomiskt bistånd i parrelationer	6
Förebygga felaktiga utbetalningar genom kontroller och tydlig information	6
Förmedlingsmedel.....	7
Uppföljning	7

Bakgrund och syfte

Syftet med riktlinjen är att ge vägledning samt säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i handläggning av ekonomiskt bistånd. Riktlinjen har sin utgångspunkt i socialnämndens nämndplan och inkluderar frågor om arbetslinjen, aktivitetskrav, ogiltig skolfrånvaro, hembesök för enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd, utbetalning till parrelationer, felaktiga utbetalningar samt förmedlingsmedel. Riktlinjens målgrupp är kommuninvånare i behov av ekonomiskt bistånd.

Riktlinjen för handläggning av ekonomiskt bistånd tydliggör nämndens styrning för arbetet i syfte att verksamheten ska bedrivas effektivt och med god kvalitet.

Riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd

Socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd

Grunden för handläggning av ekonomiskt bistånd regleras i nationell lagstiftning, rättspraxis samt föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. Exempel på vad som styr handläggning av ekonomiskt bistånd:

- Socialtjänstlagen (2025:400)
- Förvaltningslagen (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Kommunallagen (2017:725)
- Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

Socialnämndens intentioner och särskilda insatser för målgruppen

Arbetslinjen gäller

Arbetslinjen gäller och innebär en uttalad ömsesidighet där den enskilde har både rättigheter och skyldigheter. Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stöttas för att klara detta. Arbetslinjen innebär att individens förmågor sätts i fokus. Utgångspunkten är att enskilda vill, kan och ska ta ansvar för sin försörjning. Socialnämndens främsta uppgift är att stödja enskilda till rätt försörjning genom motivations- och förändringsarbete och kunskapsbaserade metoder och insatser utifrån den enskildes förutsättningar. För att hindra långvarigt bistandsbehov är det viktigt att enskilda får tillgång till insatser i ett tidigt skede som stärker möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden eller att ta del av lämplig utbildning. I arbetet med enskilda som har ohälsa som arbetshinder ska socialnämnden i samråd med andra aktörer arbeta för att klargöra arbetsförmågan och rehabiliteringsbehov.

Aktivitetskrav med tydliga konsekvenser

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på frivillighet och samförstånd, men det innebär inte att den ska vara kravlös. Huvudregeln är att krav ska ställas på en arbetslös person att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid om det inte finns godtagbara skäl till annat. Insatser som bidrar till att fler kommer ut i eget arbete och insatser för att höja kunskaperna inom svenska språket ska prioriteras. Egenförsörjning och kunskaper i svenska språket är särskilt viktiga för att bryta utanförskap.

Om den enskilde inte deltar i överenskommen aktivitet påverkas i regel rätten till ekonomiskt bistånd.

Reducerat eller indraget studiebidrag till följd av ogiltig skolfrånvaro kompenseras inte

Om den unge går i grundskola, gymnasieskola eller annan jämförbar grundutbildning efter den fyllt 18 år (men är under 21 år) är grundregeln att krav ska ställas på att den unge deltar i sin utbildning på ett sådant sätt att de bidrag som förutsätter sådana studier betalas ut. I de fall den unges frånvaro i skola lett till reducerad inkomst av studiebidrag och eventuella socialförsäkringsförmåner ska i regel biståndet reduceras med motsvarande summa.

Hembesök för enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd

I varje nytt ärende gällande ekonomiskt bistånd ska hembesök göras som utredningsåtgärd under förutsättning att de enskilde ger sitt samtycke. Syftet är att få en större förståelse för den enskildes livssituation och behov så att en realistisk målbild kan formuleras. Om den enskilde inte samtycker till hembesök ska beslut fattas utifrån befintligt utredningsunderlag. Om det finns risk att ansökan kan komma att avslås om ett hembesök inte kan genomföras ska den enskilde upplysas om det.

Skäliga boendekostnader

Försäkringskassans norm för genomsnittshyra i Storstockholm är vägledande avseende skäliga boendekostnader för hyreslägenheter i Haninge kommun.

Om lägenheten hyrs i andra hand, bör socialnämnden godta den hyra som lägenhetsinnehavaren och andrahandshyresgästen har avtalat, under förutsättning att den är skälig. En skälig kostnad vid andrahandsuthyrning ska motsvara den hyra som förstahandshyresgästen ska betala enligt sitt hyreskontrakt, med ett eventuellt tillägg om högst 15 procent för bland annat möbler och utrustning.

Utbetalning av ekonomiskt bistånd i parrelationer

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd ska fördelas jämställt och utbetalas till båda parter i ett hushåll med två sökande.

Förebygga felaktiga utbetalningar genom kontroller och tydlig information

För att säkerställa rättssäkra utbetalningar av ekonomiskt bistånd är det avgörande att aktivt motverka välfärdsbrott, otillåten påverkan och jäv. Felaktiga utbetalningar förebyggs genom noggranna utredningar och kontroller av de uppgifter den enskilde lämnar i sin ansökan, samt genom tydlig information och vägledning om vad som gäller.

Socialnämnden ska återkräva ekonomiskt bistånd som betalats ut felaktigt eller med för högt belopp, om den enskilde genom att lämna oriktiga uppgifter, underlåta att lämna uppgifter eller på annat sätt orsakat den felaktiga utbetalningen. Detsamma gäller för bistånd som betalats ut obehörigen eller med för högt belopp och där biståndsmottagaren skäligen borde ha insett detta.

Polisanmälan ska göras vid misstanke om bidragsbrott.

Förmedlingsmedel

När en enskild person inte på egen hand klarar av att sköta sin ekonomi trots tillräckliga inkomster kan socialtjänsten erbjuda en särskild insats, förmedlingsmedel. Insatsen innebär att kommunen stödjer den enskilde med den löpande handläggningen av ekonomiska transaktioner det vill säga bokför inbetalningar, betalar räkningar och portionerar ut kontanter. Insatsen är en kostnadsfri service och den vilar på ett förtroende från den enskildes sida eftersom den enskilde, genom fullmakt, överlåter att dennes inkomster betalas till kommunen. Insatsen ska bara användas under en begränsad tid, vilket vanligtvis sker i avvaktan på andra lösningar så som förvaltare eller god man.

Uppföljning

Riktlinjen gäller tills vidare. En översyn sker årligen eller vid förändrade behov.